

DOI: 10.35774/econa2022.03.070

JEL classification: E24, J17, J23, J44, J60, O18, R58
UDC: 338.001**Йосиф СИТНИК**

доктор економічних наук, доцент, завідувач,
кафедра менеджменту персоналу та адміністрування,
Національний університет «Львівська політехніка», Україна
E-mail: yosyf.s.sytnyk@lpnu.ua
ORCID ID: 0000-0001-8718-5738
ResearcherID: R-5946-2017

ЕКОНОМІЧНА АКТИВНІСТЬ МОЛОДІ В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: СТАГНАЦІЯ ЕКОНОМІКИ, ПАНДЕМІЯ, ВОЄННИЙ СТАН

АНОТАЦІЯ

Вступ. Працевлаштування для людини є ключовим питанням життєдіяльності. Для молоді воно набуває значно важливішого аспекту, адже саме молодь формує нові риси майбутнього ринку праці. В процесі працевлаштування на ринку праці молоді працівники можуть стати новою краплею ідей, змін, вони доволі легко проявляють свою мобільність, водночас вони часто викликають занепокоєння у роботодавців через брак досвіду або повну його відсутність чи недостатню терпеливість, що знижує їхню конкурентоспроможність перед більш досвідченими конкурентами. Потребують наукової уваги теоретичні та прикладні проблеми, що стосуються зміни моделі працевлаштування молоді задля економічного зростання і розвитку в Україні.

Мета. Визначення тенденцій працевлаштування молоді, її ціннісних орієнтацій та пріоритетності сучасних навичок і вмій в умовах стагнації національної економіки, пандемія та воєнного стану в Україні.

Метод. Застосовано теоретико-методологічний інструментарій та методи анкетування – опитування молоді щодо досвіду їхнього працевлаштування; статистичний – оброблення та аналіз даних анкетування, а також матеріалів центру зайнятості; графічний і табличний – підсилення наочного викладення матеріалу і даних, отриманих в процесі дослідження; узагальнення та абстрактно-логічний при формулюванні висновків та рекомендацій.

Результати. У статті досліджено проблемні питання молодіжного ринку праці, які потребують першочергового вирішення в умовах сучасних викликів. Здійснено порівняння в часовому вимірі та виокремлено найвагоміші особистісні цінності, життєві пріоритети та цілі молоді, які разом із пріоритетністю сучасних навичок та вмій є найбільш затребуваними на ринку праці в умовах пандемії та воєнного стану. Розглянуто тенденції попиту молоді на вибір професії, яку вони вважають перспективною і високооплачуваною та якою б хотіли оволодіти задля досягнення успіху та матеріального добробуту. Проаналізовано та визначено вагомість причин, що можуть завадити працевлаштуватися молоді в Україні за отриманою професією в умовах сьогодення. Встановлено основні джерела пошуку роботи, що є найбільш ефективними для молоді, зокрема Інтернет ресурси та особисті контакти. Окреслено ключові завдання, які потрібно паралельно вирішити на ринку праці України у середньостроковій перспективі для формування національної моделі молодіжної політики.

Ключові слова: молодь; працевлаштування; ринок праці; професія; цінності; навички; вміння; молодіжна політика.

Вступ

Працевлаштування для людини є ключовим питанням життєдіяльності. Для молоді воно набуває значно важливішого аспекту, адже саме молодь формує нові риси майбутнього

ринку праці. В процесі працевлаштування на ринку праці молоді працівники можуть стати новою краплею ідей, змін, вони доволі легко проявляють свою мобільність, водночас вони часто викликають занепокоєння у роботодавців через брак досвіду або повну його відсутність

© Йосиф Ситник, 2022

Отримано: 06.09.2022 р.

Рекомендовано до друку: 30.09.2022 р.

Опубліковано: 14.10.2022 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Ситник Й. Економічна активність молоді в умовах національних викликів: стагнація економіки, пандемія, воєнний стан. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 3. С. 70-79. DOI: 10.35774/econa2022.03.070

чи недостатню терпеливість, що знижує їхню конкурентоспроможність перед більш досвідченими конкурентами. Відтак актуальною є проблема з'ясування причин низького рівня працевлаштування молоді відповідно до здобутої професії та окреслення напрямів їх вирішення. Потребують наукової уваги теоретичні та методологічні проблеми, що стосуються зміни моделі працевлаштування молоді задля економічного зростання і розвитку в Україні.

Теоретичні та прикладні аспекти розвідки стосовно проблематики молодіжної зайнятості та перспектив її розвитку висвітлено у праці К. Бондаревська [1], особливості молодіжного безробіття як одну з визначальних проблем соціально-економічного розвитку України розглянуто Т. Чатченко [11], теоретичні засади ринку праці в економічній системі розкрито в статті авторів Л. Волянська-Савчук і В. Красовський В. [2], соціально-економічну ефективність зайнятості молоді досліджено авторами Т. Збрицька та В. Мінін [3], світові моделі молодіжної політики висвітлено у статті Л. Костенко [4], регулювання молодіжного сегменту ринку праці на засадах восьмої цілі сталого розвитку в умовах Індустрії 4.0 досліджено у праці О. Трофименко, Л. Борданова та А. Володіна [9], а також економічний та психолого-правовий аналіз молодіжної політики зайнятості в Україні розкрито у праці І. Ушакова-Кирпач, А. Калінін і О. Грабінчук [10].

У контексті цього дослідження частина завдання полягає у з'ясуванні особливостей організаційно-правового регулювання працевлаштування молоді в Україні, причин дисбалансу у освітньому секторі та на молодіжному ринку праці, а також дослідженні тенденції форм зайнятості молоді в Україні.

Мета статті

Метою дослідження є визначення тенденцій працевлаштування молоді, її ціннісних орієнтацій та пріоритетності сучасних навичок і вмій в умовах стагнації національної економіки, пандемії й воєнного стану в Україні та окреслення засад моделі молодіжної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження

Зростання безробіття стало світовою тенденцією, серед молоді ця тенденція проглядається набагато глибше, тому потребує адекватних заходів реагування. Для українського молодіжного ринку праці загрозою є й відтік молодих спеціалістів за кордон, де вони вбачають кращий заробіток, можливості чи майбутнє загалом. Безсистемність правового поля у справах працевлаштування молоді знижує потенційні шанси молоді. За крайні роки із приходом Covid-19, а також широкомасштабної російсько-української війни ринок праці вимагає додаткових характеристик до кандидатів, що одночасно є і викликом для молодих фахівців, але також і може погіршити стан на українському ринку праці.

Щоб проаналізувати стан молоді під час зазначених викликів, з якими їм довелося стикнутися, здійснено анкетування низки осіб у Кам'янка-Бузькій територіальній громаді Львівської області. У цьому анкетуванні взяли участь 52 респонденти. За статтю респонденти співвідносяться таким чином: чоловіків – 38,5%, або 20 осіб; жінок – 61,5%, або 32 особи.

За віковою структурою переважала вікова категорія 30-35 років – 31% опитаних (16 осіб), за нею друга за величечною категорія 25-29 років – 29% (15 опитаних), тоді вікова категорія 20-24 років із чисельністю 14 осіб, що становить 27% опитаних і остання за чисельністю вікова категорія 15-19 років – 13% опитаних, або 7 осіб (рис. 1).

За видом діяльності у опитуванні переважали особи, що працюють 44,2% (23 особи), другими за чисельністю були студенти – 30,8% (16 осіб) та 9,6% опитаних перебували у декретній відпустці (5 осіб) (рис. 2).

У розрізі освіти опитуваних 63,5% (33 особи) мають вищу освіту, 15,4% (8 осіб) – повну середню, 13,5% (7 осіб) володіють професійно-технічною освітою та 7,7% (4 особи) – базовою середньою освітою.

Розподіл респондентів за місцем проживання представлено на рис. 3.

■ 15-19 ■ 20-24 ■ 25-29 ■ 30-35

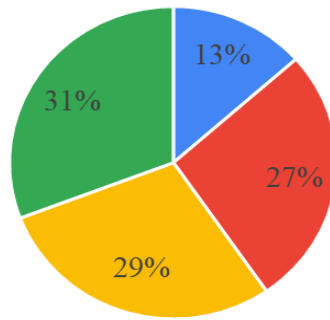

Рис. 1. Вікова структура опитаної молоді

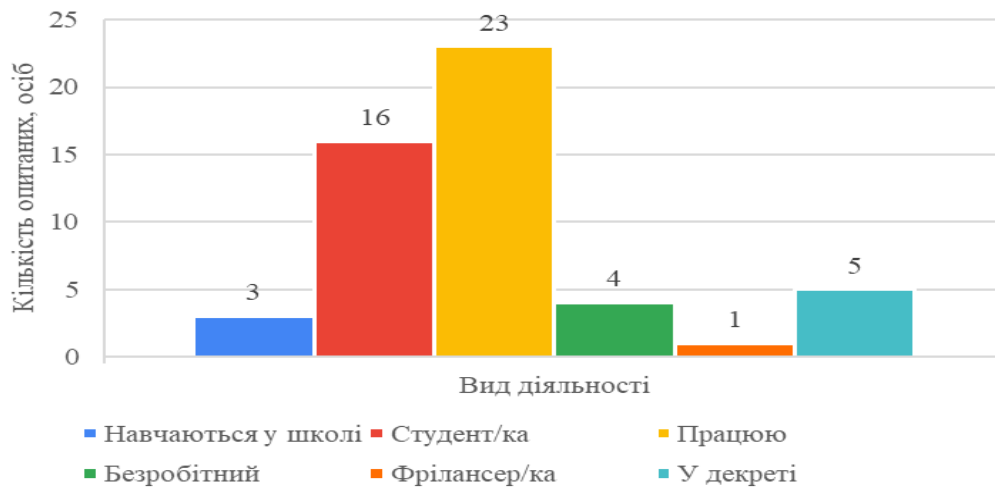

Рис. 2. Структура за видом діяльності опитаної молоді

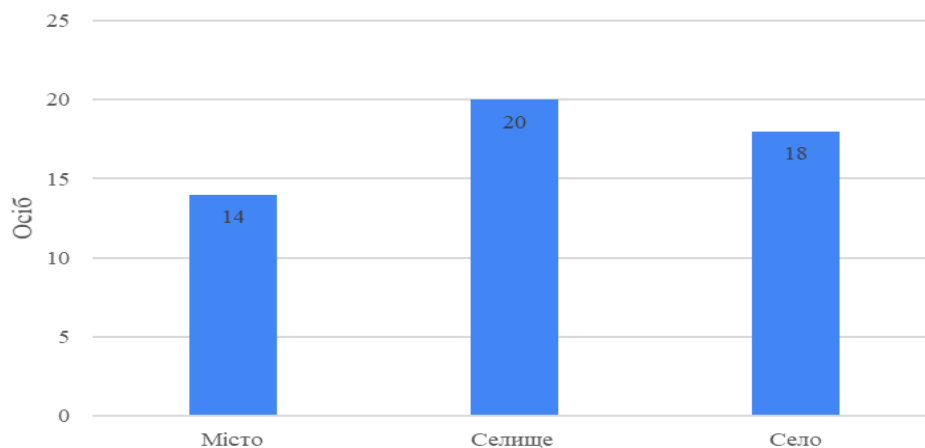

Рис. 3. Чисельність респондентів за місцем проживання

Під час дослідження респондентам були задані питання про проблеми, які на їхню думку, потребують першочергового вирішення у їхній територіальній громаді (ТГ). Відтак 36,5% респондентів відповіли, що у їхній ТГ низький рівень заробітної плати, пенсії чи стипендії та 25% відповіли, що у них високий рівень цін на продукти та комунальні послуги. Проблема безробіття в ТГ стоїть лише на 3 місці із показником 17,3% опитуваних. Також респонденти у цьому питанні скористалися

можливістю вказати інший варіант і є наступні три варіанти: корупція; непотизм/блат; диверсифікація моноіндустріальної економіки громади.

Наявність відмінних від наданих варіантів відповідей не може не привертати уваги, оскільки це свідчить про те, що категорія молоді цікавиться політичною діяльністю чи діяльністю у їхній ТГ окремо, має власну думку і відкрито висловлює її (рис. 4).

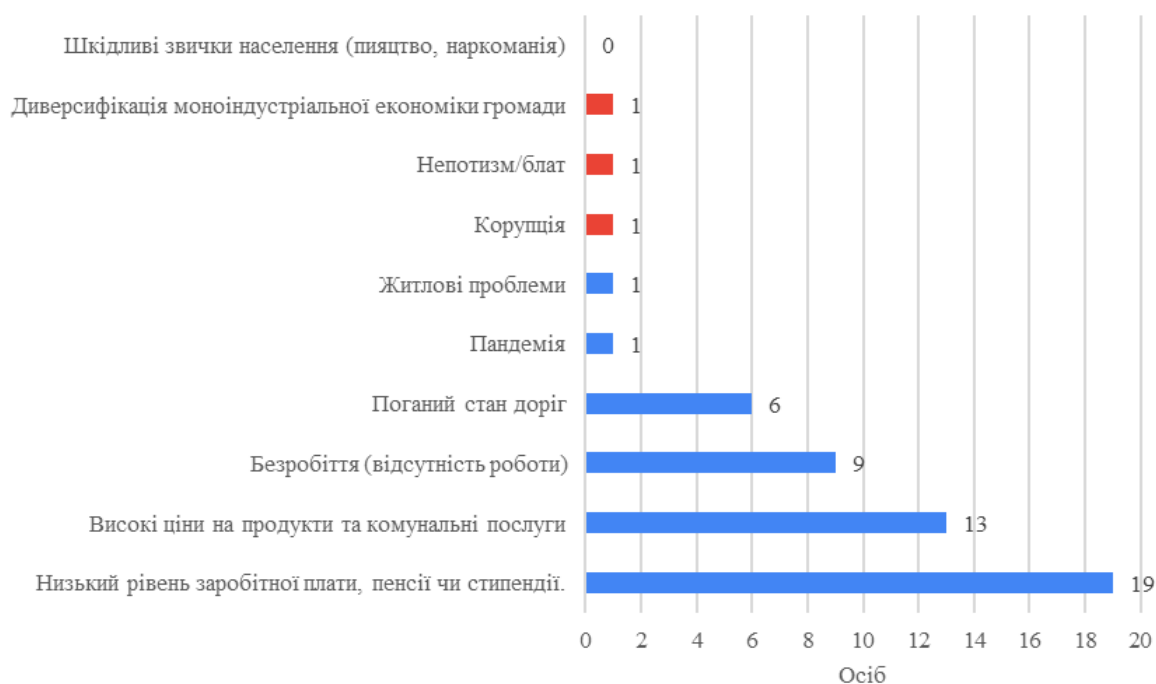

Рис. 4. Важливість проблемних питань, які на думку молоді, потребують першочергового вирішення у їхній ТГ [7]

В процесі опитування були задані питання цінностей респондентів, які порівняно із результатами опитування Міністерства молоді і спорту України «Становище молоді України 2021» (табл. 1). За даними цього аналізу можна стверджувати, що акцент цінностей дещо змінився після введення воєнного стану у лютому 2022 року. Для наших респондентів на питання «Що у житті є найціннішим особисто для Вас?» на першому місці станом на 2022 рік є відчуття захищеності та впевненість у майбутньому, а для респондентів 2021 року

було найважливіше бути здоровим та добре почуватися. Єдине що співпадає, то шоста позиція у відповіді «особистий розвиток». Також, один із опитуваних респондентів додав варіант «знайти роботу», що за сьогоднішніх умов набуло нового значення.

Згідно із рисунком 5 можна зазначити, що найбільше у житті респонденти хотіли б досягти сімейного щастя – 32,7% опитаних, а на другому місці для них це воля і незалежність у власних рішеннях та вчинках – 19,2%.

Таблиця 1. Що у житті є найціннішим особисто для Вас?

№ з/п	За анкетним дослідженням (52 опитаних) станом на 15.06.2022		За анкетуванням «Становище молоді України 2021» (2000 опитаних)	
	Відчуття захищеності та впевненості у майбутньому	48,10%	Бути здоровим, добре почуватися	75,70%
2.	Щаслива сім'я	44,20%	Матеріальний добробут	58,70%
3.	Матеріальний добробут	42,30%	Надійні друзі	45,80%
4.	Бути здоровим, добре почуватися	36,50%	Щаслива сім'я	40,90%
5.	Цікава і улюблена робота	21,20%	Відчуття захищеності та впевненості у майбутньому	39,70%
6.	Особистий розвиток	15,40%	Особистий розвиток	37,40%
7.	Надійні друзі	13,50%	Цікава і улюблена робота	37%
8.	Знайти роботу	1,90%	-	-

Сформовано на основі джерел [7; 8].

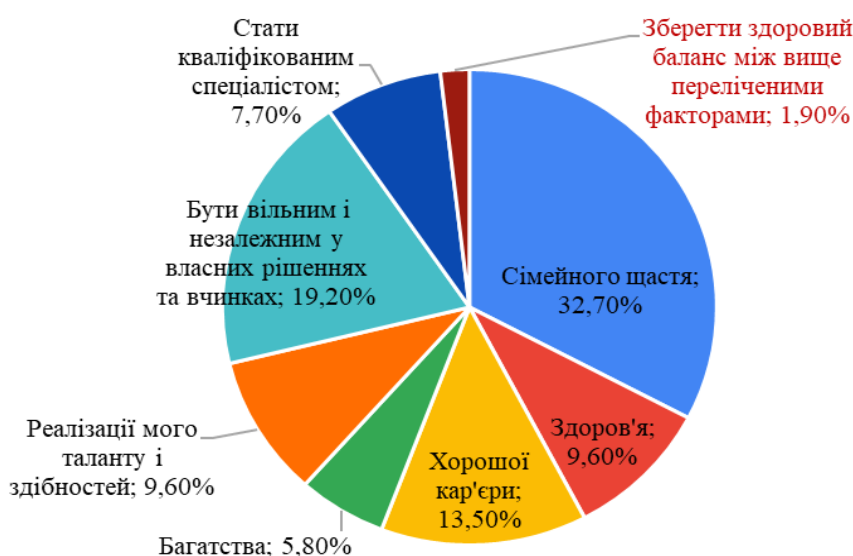

Рис. 5. Відповіді респондентів на питання «Чого найбільше ви хотіли б досягти в житті?» [7]

Якщо ж порівнювати відповіді респондентів стосовно питання «Чого найбільше ви хотіли б досягти в житті?» від Міністерства молоді і спорту України «Становище молоді України 2021» у 2021 році, то виявимо, що незмінно на першому місці для респондентів залишається сімейне щастя, третє місце – хороша кар'єра та п'яте місце – реалізація власного таланту і здібностей. Здоров'я ж у 2022 році для респондентів змістилося із другої на 4 сходинку, а другу сходинку зайняла потреба досягти волі і незалежності у власних рішеннях та вчинках. Багатство ж тепер понизилося на 3 щаблі і займає останнє місце (табл. 2). Також

для респондентів появився новий критерій – це зберегти здоровий баланс між всіма вище переліченими факторами.

Водночас розгляд питань пов'язаних із пандемією, то до коронавірусної хвороби працювало 51,9% опитуваних, відповідно 48,1% не працювали. Під впливом пандемії із тих хто працював роботу втратили 11,5%, а 88,5% – не втратили. В опитуванні було також з'ясовано наскільки респонденти вважають, що пандемія вплинула на їхнє життя, де згідно шкали: 1 – це зовсім не вплинула, а 10 – дуже вплинула.

Таблиця 2. Чого найбільше Ви хотіли б досягти в житті?

№ з/п	За анкетним дослідженням (52 опитаних) станом на 15.06.2022	За анкетуванням «Становище молоді України 2021» (2000 опитаних)
1	Сімейного щастя	Сімейне щастя
2	Бути вільним і незалежним у власних рішеннях та вчинках	Здоров'я
3	Хорошої кар'єри	Хороша кар'єра
4	Здоров'я	Багатства
5	Реалізації мого таланту і здібностей	Реалізації мого таланту і здібностей
6	Стати кваліфікованим спеціалістом	Бути вільним і незалежним у власних рішеннях та вчинках
7	Багатства	Стати кваліфікованим спеціалістом
8	Зберегти здоровий баланс між вище переліченими факторами	

Сформовано на основі джерел [7; 8].

Відтак найбільше – 13 респондентів, а це ¼ опитаних відповіли, що пандемія вплинула на їхнє життя на 8 балів, що доволі високий показник, але цікаво те, що немає жодного респондента, хто б вважав, що пандемія не вплинула на них зовсім. Більшість вважає, що хоча б невеликий вплив таки був і 2

респонденти вважають, що пандемія вплинула на їхнє життя на 10 балів. З огляду на пандемію та воєнний стан респондентів запитали які навички на їхню думку видаються особливо необхідними на сьогодні і 32 респонденти, а це 61,5% відповіли, що це стресостійкість (рис. 6).

Рис. 6. Пріоритетність сучасних навичок та вмінь на думку респондентів

Стосовно питання респондентам яку професію вони вважають перспективною і високооплачуваною та якою вони б хотіли оволодіти, то відповіді розподілилися таким чином (рис. 7).

Як свідчать результати цього опитування найбільш високооплачуваною назвали ІТ-сферу і пов'язані із нею професії, а також ця сфера є

лідером серед професій, які б хотіли займати респонденти. Також д престижних професій ввійшли менеджмент, юриспруденція, сфера охорони здоров'я.

Серед опитаних на запитання «Які професії на Вашу думку дають сьогодні можливість досягти успіху в житті?» поширеними були наступні відповіді:

- та професія, що лежить «вам до душі». Успішними і багатими є і художники, і медики і сантехніки.
- важко виділити (кожна професія має значення). Інше питання чи хоче сама

людина успіху і чи докладє зусиль до цього.

- будь-яка професія, яка є призначенням людини.

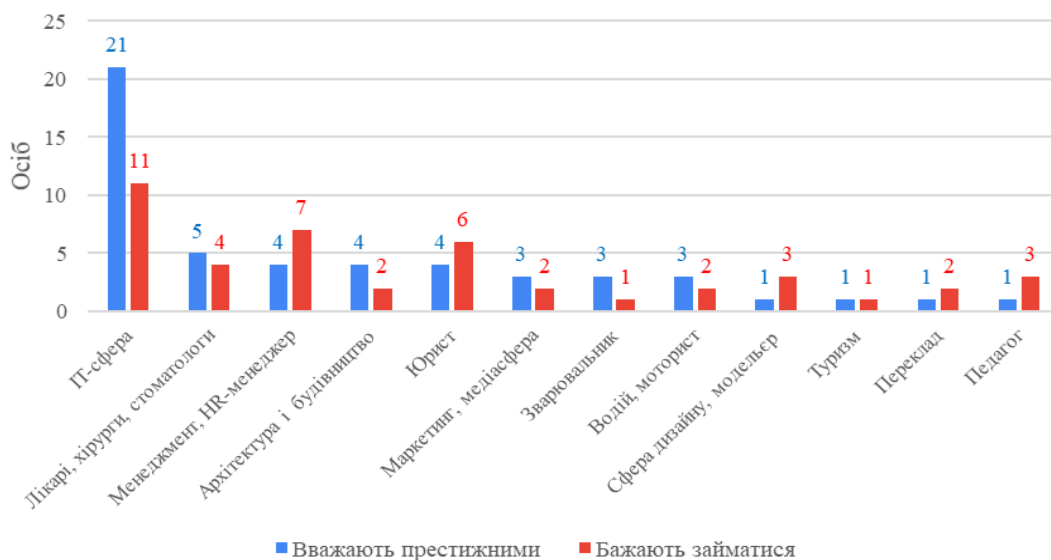

Рис. 7. Пріоритетність сучасних професій на думку респондентів [7]

Серед джерел пошуку роботи, що є найбільш ефективними респонденти виділяють Інтернет – 34 опитаних (65,4%), а також особисті контакти: друзів, родичів знайомих – 26 осіб (50%). Найменш ефективними при пошуку роботи вважають кадрові агентства – 2 особи (3,8%).

Водночас 76,9% молодих осіб вважають, що можуть реалізуватися в Україні, 34,6% не бажають емігрувати за кордон, а 28,8% осіб бажають попрацювати за кордоном певний час або повчитися і потім повернутися. Проте 23,1% опитаних не бачать можливості своєї реалізації в Україні, а 25% планують емігрувати найближчим часом або шукають таку можливість. Ще 11,5% респондентів важко відповісти на питання «чи хочуть вони емігрувати із України?».

Серед причин, які зможуть завадити респондентам працевлаштуватися за отриманою професією, вони виділяють проблему відсутності вакансій загалом і саме у їхньому місці проживання та проблему браку досвіду (рис. 8).

Відтак перед урядом України постає завдання створити власну модель молодіжної політики, яка б спрямовувалася на тісну співпрацю із молоддю, беручи до уваги досвід і

помилки країн світу, які вже успішно із цим впоралися.

У своїй основі українська модель має передбачати такі складові:

- розвиток інститутів громадянського суспільства на засадах україноцентризму;
- оцінка ефективності роботи з молоддю та звітування перед громадою про стан роботи з молоддю;
- розвиток інфраструктури молодіжної політики, зокрема її організаційна та фінансова підтримка;
- забезпечення умов для участі молоді та громадського нагляду за нею;
- забезпечення діяльності молодіжних центрів та працівників.

Водночас при врахуванні зарубіжного досвіду необхідно також зважати на такі аспекти: рівень економічного розвитку України; ментальність народу; національна культура; можливості держави; потреби держави.

Опертя на досвід та ефективні моделі молодіжної політики європейських країн, в українських реаліях сьогодення має корелюватися із принципом єдності та узгодженості між виконавчою владою, місцевим самоврядуванням та представництвом молоді.

Рис. 8. Вагомість причин, що можуть завадити працевлаштуватися за отриманою професією [7]

В умовах децентралізації та воєнного стану на регіональному рівні (рівні ТГ) варто активізувати сектор молодіжного підприємництва, зокрема у селах і малих селищах це б допомагало молоді реалізовуватися у власних вподобаннях. Відкритий простір, що об'єднував би матеріальну базу й інструментальний аспект, дозволяв би практично збагачуватися молоді, а плюсом би ставала можливість покращення комунікативних навичок.

Висновки і перспективи подальших досліджень

Проведене вибіркове анкетування молоді свідчить про те, що цінності молоді у першому півріччі 2022 року після початку активної фази російсько-української війни, дуже змінилися, якщо порівнювати із державним опитуванням 2021 року. Зараз молодь найбільше бажає

відчуття захищеності та впевненості у майбутньому та сімейного щастя, а у 2021 році вони бажали здоров'я і матеріального добробуту. За цим же опитуванням можна стверджувати, що в умовах сьогодення сучасна молодь є більше зацікавлена у громадській та політичній діяльності та має власну точку зору. Найбільш престижною і оплачуваною професією у 2022 році молодь вважає, що є ІТ-сфера. Молодіжна політика України потребує глибокої трансформації, аби сприяти стабільному зростанню, якісному і збалансованому розвитку національного ринку праці.

У подальших дослідженнях варто обґрунтувати засади, принципи та інструментарій новітньої моделі працевлаштування молоді в умовах провадження післявоєнної національної економічної політики в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаревська К. В. Молодіжна зайнятість: сучасні тенденції та перспективи розвитку. *Економіка і організація управління: збірник наукових праць*. 2016. №2 (22). С. 24-32.
2. Волянська-Савчук Л., Красовський В. Теоретичні засади ринку праці в економічній системі. *Економіка і організація управління*. 2019. 1 (33). С. 21-32.
3. Збрицька Т. П., Мінін В. С. Соціально-економічна ефективність зайнятості молоді: регіональний аспект. *Економіка і організація управління*. 2021. Т. 43, № 3. С. 156-167.
4. Костенко Л. Світові моделі молодіжної політики: досвід для України. *Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти: матеріали IV Всеукр. за міжнар. участю науково-практ. конф., м. Полтава, 23 жовт. 2019 р.* Полтава, 2019. С. 71-75.
5. Матюк Т. В., Панчева Ю. С. Молодіжне безробіття в Україні на сучасному етапі розвитку. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Т. 20, № 3. С. 189-194.

6. Новий Закон «Про молодь». URL: https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2018/06/rpr_youth_presentation.pdf.
7. Рогуцька І. В. Дослідження сучасних тенденцій працевлаштування молоді (за матеріалами Кам'янка-Бузької районної філії Львівського центру зайнятості) : Кваліфікаційна робота здобувача освітнього ступеня бакалавр спеціальності 051 Економіка / кер.: док. ек. наук Ситник Й.С. Львів. 2022. 90 с.
8. Становище молоді України 2021. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Molodizhna_polityka/ stanovishche-molodi-2021.pdf.
9. Трофименко О., Борданова Л., Володіна А. Регулювання молодіжного сегменту ринку праці на засадах восьмої цілі сталого розвитку в умовах Індустрії 4.0. *Економічний аналіз*. 2021. Т. 31, № 1. С. 261–270.
10. Ушакова-Кирпач І., Калінін А., Грабінчук О. Економічний та психолого-правовий аналіз молодіжної політики зайнятості в Україні. *Наукові перспективи*. 2022. Т. 21, № 3. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3\(21\)-145-157](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3(21)-145-157).
11. Чатченко Т. Молодіжне безробіття як одна з визначальних проблем соціально-економічного розвитку України та шляхи його вирішення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 14. С. 250–253. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/52.pdf>.
12. Чорна Н. Ринок праці України: сучасні виклики. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 1. С. 64–73.

REFERENCES

1. Bondarevs'ka, K. V. (2016). Molodizhna zaynyatist': suchasni tendentsiyi ta perspektyvy rozvytku [Youth employment: current trends and development prospects]. *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnya*, 2(22), 24–32. [in Ukrainian].
2. Volyans'ka-Savchuk, L., Krasovs'kyi, V. (2019). Teoretychni zasady rynku pratsi v ekonomichnyy systemi [Theoretical foundations of the labor market in the economic system]. *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnya*, 1(33), 21–32. [in Ukrainian].
3. Zbryts'ka, T., Minin, V. (2021). Sotsial'no-ekonomichna efektyvnist' zaynyatosti molodi: rehional'nyy aspekt [Socio-economic efficiency of youth employment: regional aspect]. *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnya*. 43, 3, 156–167. [in Ukrainian].
4. Kostenko, L. (2019). Svitovi modeli molodizhnoyi polityky: dosvid dlya Ukrayiny [World models of youth policy: experience for Ukraine]. *Adaptatsiya pravovoyi systemy Ukrayiny do prava Yevropeys'koho Soyuzu : teoretychni ta praktychni aspekty : materialy IV Vseukrayins'koyi za mizhnarodnoyu uchastyu naukovopraktychnoyi konferentsiyi, m. Poltava, 23 zhovtnya 2019 r.* 71–75. [in Ukrainian].
5. Matyuk, T., Pancheva, Yu. (2020). Molodizhne bezrobittya v Ukrayini na suchasnomu etapi rozvytku [Youth unemployment in Ukraine at the current stage of development]. *Pryazovs'kyi ekonomichnyy visnyk*, 20(3), 189–194. [in Ukrainian].
6. Novyy Zakon «Pro molod'». Retrieved from: https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2018/06/rpr_youth_presentation.pdf.
7. Rohuts'ka, I. (2022). Doslidzhennya suchasnykh tendentsiy pratselashuvannya molodi (za materialamy Kam'yanka-Buz'koyi rayonnoyi filiyi L'vivs'koho tsentru zaynyatosti) [Study of modern trends in youth employment (based on the materials of the Kamianka-Buzka district branch of the Lviv Employment Center)] : *Kvalifikatsiyana robota zdobuvacha osvith'oho stupenya bakalavr spetsial'nosti 051 Ekonomika / ker.: dok. ek. nauk Sytnyk Y.S. L'viv*. 90. [in Ukrainian].
8. Stanovishche molodi Ukrayiny 2021. Retrieved from: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Molodizhna_polityka/ stanovishche-molodi-2021.pdf.
9. Trofymenko, O., Bordanova, L., Volodina, A. (2021). Rehulyuvannya molodizhnoho sehmentu rynku pratsi na zasadakh vos'moyi tsili staloho rozvytku v umovakh Industriyi 4.0. [Regulation of the youth segment of the labor market on the basis of the eighth goal of sustainable development in the conditions of Industry 4.0.]. *Ekonomichnyy analiz*, 31(1), 261–270. [in Ukrainian].
10. Ushakova-Kyrpach, I., Kalinin, A., Hrabinchuk, O. (2022). Ekonomichnyy ta psykholoho-pravovyy analiz molodizhnoyi polityky zaynyatosti v Ukrayini [Economic and psychological and legal analysis of youth employment policy in Ukraine]. *Naukovi perspektyvy*, 21, 3. Retrieved from: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3\(21\)-145-157](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3(21)-145-157). [in Ukrainian].
11. Chatchenko, T. (2016). Molodizhne bezrobittya yak odna z vyznachal'nykh problem sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku Ukrayiny ta shlyakhy yoho vyrishennya [Youth unemployment as one of the defining problems of the socio-economic development of Ukraine and ways to solve it]. *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, 14, 250–253. Retrieved from: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/52.pdf>. [in Ukrainian].

12. Chorna, N. (2020). Rynok pratsi Ukrainy: suchasni vyklyky [Labor market of Ukraine: modern challenges]. *Ekonomichnyy chasopys Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 1, 64–73. [in Ukrainian].

Yosyf Sytnyk, Doctor of Sciences (Economics), Associate Professor, Head, Department of Human Resource Management and Administration, Lviv Politechnic National University, Ukraine

ECONOMIC ACTIVITY OF YOUTH IN CONDITIONS OF NATIONAL CHALLENGES: ECONOMIC STAGNATION, PANDEMIC, MARTIAL LAW

ABSTRACT

Introduction. Employment for a person is a key issue of life. For young people, it acquires a much more important aspect, because it is young people who form new features of the future labor market. In the process of employment in the labor market, young workers can become a new drop of ideas, changes, they demonstrate their mobility quite easily, at the same time, they often cause concern among employers due to lack of experience or its complete absence or lack of patience, which reduces their competitiveness in front of more experienced competitors. Theoretical and applied problems related to changing the model of youth employment for the sake of economic growth and development in Ukraine need scientific attention.

Goal. Determination of youth employment trends, their value orientations and prioritization of modern skills and abilities in the conditions of stagnation of the national economy, pandemic and martial law in Ukraine.

Method. The theoretical-methodological toolkit and surveying methods are applied – interviewing young people about their employment experience; statistical – processing and analysis of questionnaire data, as well as employment center materials; graphic and tabular – strengthening the visual presentation of the material and data obtained in the research process; generalization and abstract-logical when formulating conclusions and recommendations.

Results. The article examines the problematic issues of the youth labor market, which require priority solutions in the context of modern challenges. A comparison was made in the temporal dimension and the most important personal values, life priorities and goals of young people were singled out, which, together with the priority of modern skills and abilities, are the most in demand on the labor market in the conditions of a pandemic and martial law. The trends of young people's demand for the choice of a profession, which they consider promising and highly paid and which they would like to master in order to achieve success and material well-being, are considered. The importance of the reasons that can prevent youth from getting a job in Ukraine in the received profession in today's conditions has been analyzed and determined. The main sources of job search, which are the most effective for young people, have been established, including Internet resources and personal contacts. The key tasks that need to be solved in the labor market of Ukraine in the medium term in order to form a national model of youth policy are outlined.

Keywords: youth; employment; labor market; profession; values; skills; abilities; youth policy.

Cite as: Sytnyk, Y. (2022). Economic activity of youth in conditions of national challenges: economic stagnation, pandemic, martial law. *Economic analysis*, 32 (3), 70-79. DOI: 10.35774/econa2022.03.070